



Група на Прогресивния алианс на
социалистите & демократите
в Европейския Парламент

Делегация на
българските социалисти

АНАЛИЗ

**за нагласите на българските граждани, на младите хора
в страните на границата на мигрантската криза и
набор от идеи за справяне с евентуалните негативни
последствия и за интеграция**



СЪДЪРЖАНИЕ:

<i>А. Информация по проблема</i>	<i>3</i>
<i>Б. Основни тенденции, хипотези и изводи</i>	<i>9</i>
<i>В. Основни проблеми</i>	<i>11</i>
<i>Г. Масовите нагласи по отношение на мигрантите</i>	<i>12</i>
<i>Д. Информация за доминиращите нагласи след младите хора</i>	<i>20</i>
<i>Е. Възможни стъпки за въздействие върху тези нагласи</i>	<i>24</i>
<i>Ж. Възможни мерки за справяне с кризата</i>	<i>29</i>
<i>З. Анализ на реалните възможности за действие</i>	<i>33</i>
<i>И. Препоръка за избор на вариант</i>	<i>36</i>

За настоящия Анализ са използвани:

• Публични данни от държавни институции в България – основно от Държавната агенция за бежанците и от Министерството на вътрешните работи.

• Проведени през последната година представителни социологически проучвания от различни организации.

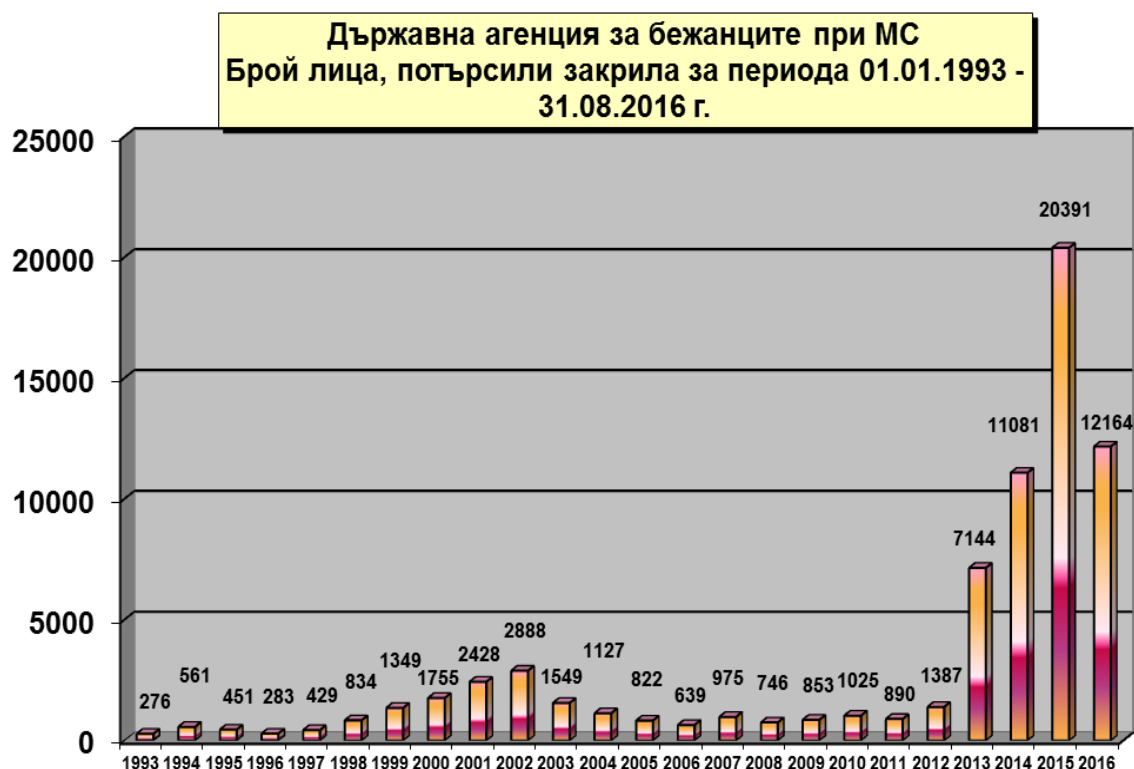
• Качествени изследвания, организирани от Института за социална интеграция чрез фокус-групи и дълбочинни интервюта с младежки работници и доброволци от пет страни, гранични на миграционния поток. Включени са данни, мнения, разработки и идеи на млади хора от страни от Европейския съюз, пряко засегнати от проблема – България, Гърция, Испания, Италия и Унгария, както и от Турция.

• Седем работни срещи на експерти-анализатори на ИСИ по темите на анализа.



А. Информация по проблема:

1. Според официалните данни на българските държавни институции, за периода от 01 януари 1993 г. до 31 август 2016 г. у нас закрила са потърсили около 70 хиляди души. Като над 43 хиляди от тях са само през последните 3 години, а е трайна тенденцията за увеличаване от 2013 към настоящата 2016 година:

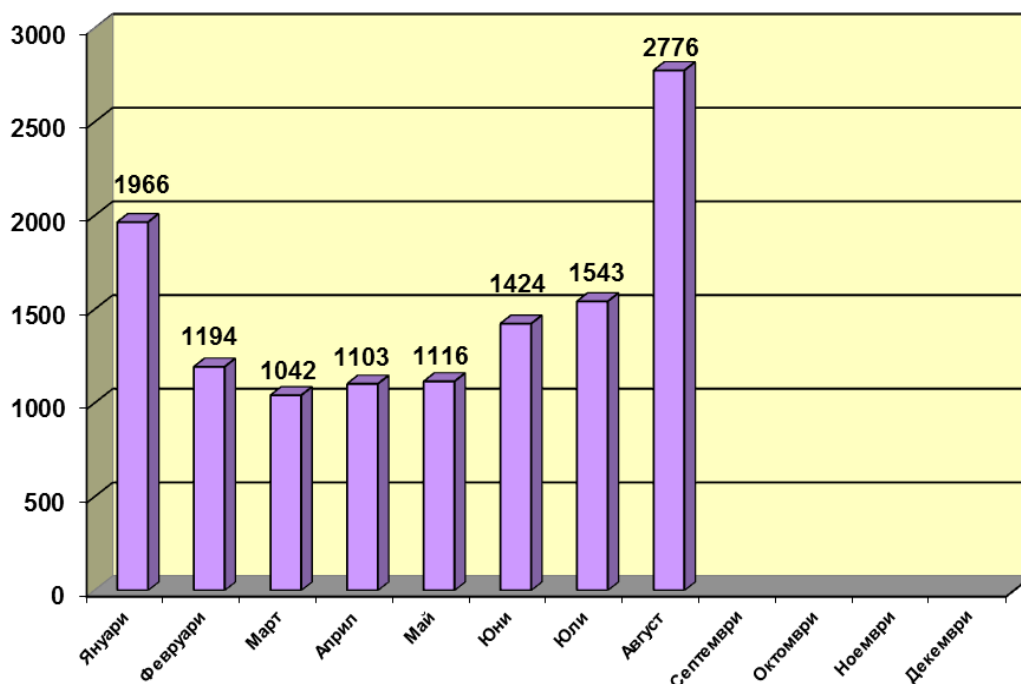


През настоящата 2016 г. потокът се разпределя равномерно по месеци, като са забелязва очевидно нарастване на притока през последните седмици, което едва ли може да се обясни само с благоприятния летен климат за преминаване на границата.

Очаква се настоящата бройка от 12 100 до м. август, до края на годината да нарастне на над 20 000 души:



Държавна агенция за бежанците при МС
Брой лица с регистрирани молби за закрила през 2016 г.

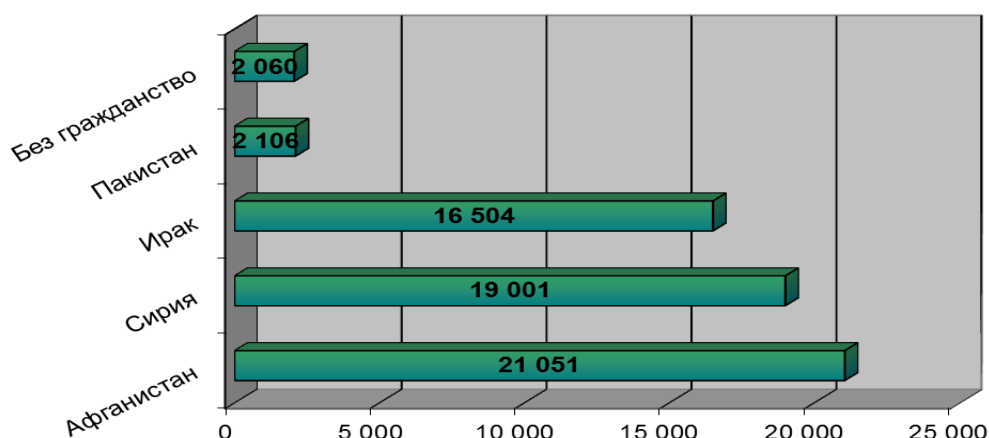


2. Три интересни факта:

Важно е да се знае, че трябва да се анализират 3 факта, за които не се говори много в публичното пространство:

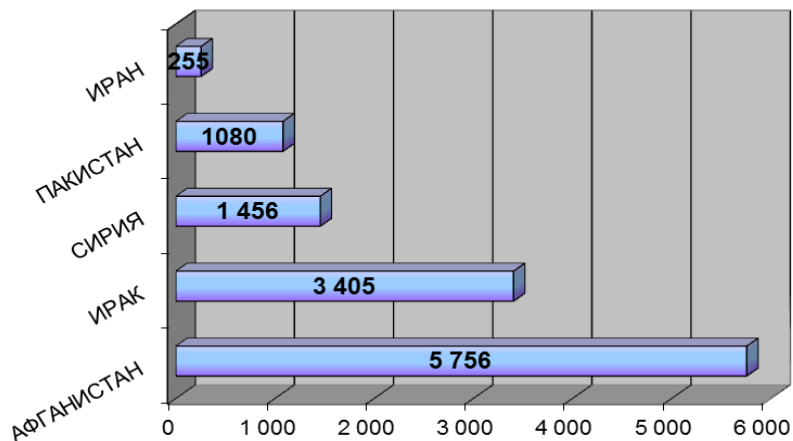
2.1. България е дестинация на пътуването най-вече на мигранти от Афганистан:

Топ 5 страни на произход по брой лица потърсили закрила през периода 01.01.1993 - 31.08.2016 г.



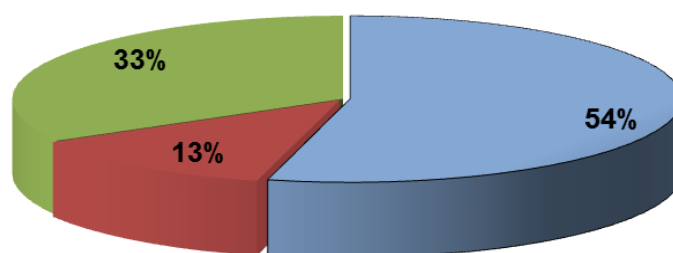
И тази тенденция очевидно се засилва през последните месеци:

Топ 5 страни на произход по брой лица потърсили закрила през периода 01.01 - 31.08.2016 г.



2.2. В България мигрантите идват най-вече с **децата** си, което едва ли е признак на агресивни намерения – процентът на мигрантите деца е много по-голям от този на жените.

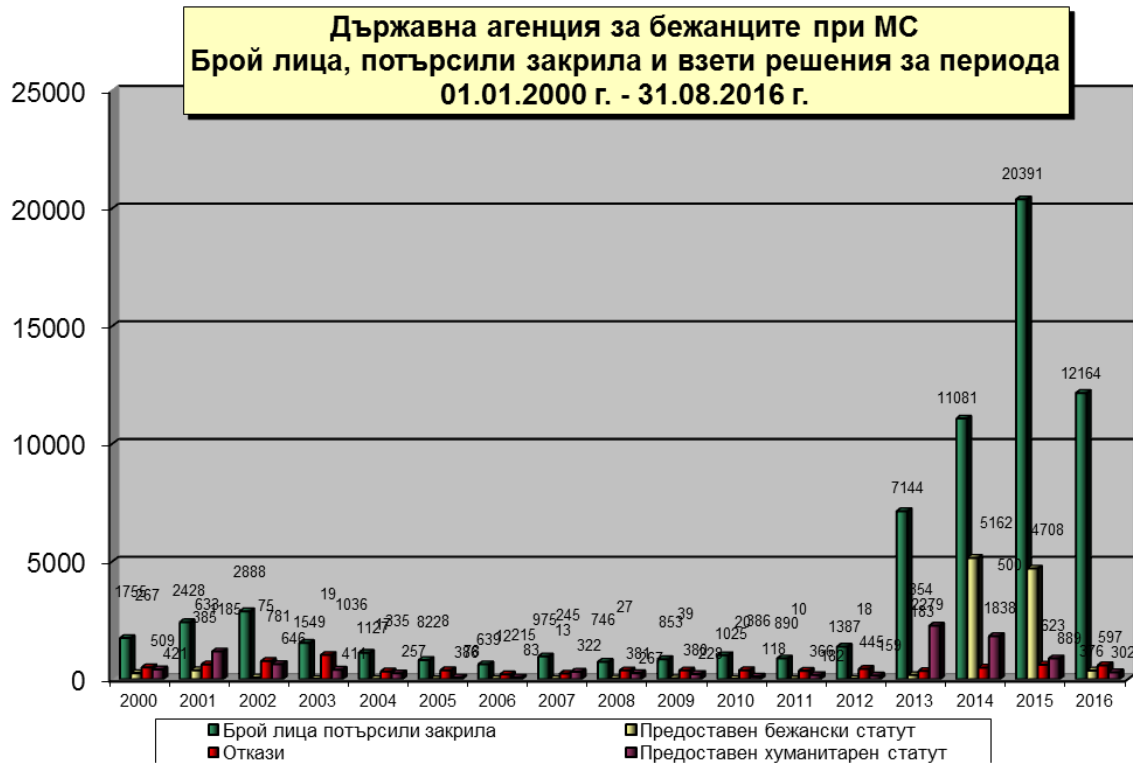
**Държавна агенция за бежанците при МС
Брой лица, потърсили закрила за периода 01.08.2016 -
31.08.2016 г. в зависимост от пола**



■ Мъже ■ Жени ■ Деца



2.3. **Взетите решения** за статут, закрила или отказ от компетентните държавни органи през последните 4 години дават отговор само на ок. 40 на сто от постъпилите искания. Броят на тези решения обхваща и лицата, на които е отказан статут.



За останалите 60% от мигрантите има развитие на два сценария: 1) Или дълго очакват решение в центровете за настаняване без яснота за бъдещето, не могат да бъдат пренасочени в друга посока или върнати обратно; 2) или изчезват от полезрението на Държавната агенция, от центровете за настаняване, не се явяват на интервю и производството по вземане на решение се прекратява. Никой официално няма яснота каква се случва с тези хора, с какво се занимават или дали са тръгнали към някоя от вътрешните граници на съюза.

Тенденцията за бавно вземане на решение се увеличава особено през последната година – компетентните правителствени органи за взели решение една за 10% от заяvilите лица. За останалите 90 на сто нямат яснота. В момента в Държавната агенция за бежанците има остър недостиг на преводачи (голяма част от тях са напуснали през последната година), както и на т. нар. интервюисти, при наличието на които могат да се провеждат интервюта за даване на статут и да се вземат решения. Налице са административни неразбории, които водят дотам, че от началото на годината са взети ок. 1 200 решения.



Това може да се види от следващите данни на Държавната агенция за бежанците, които са публично достъпни за всеки:

СПРАВКА ЗА МЕСЕЦ АВГУСТ 2016 г.

Брой лица потърсили закрила - 2776 лица от 18 държави

Предоставен статут на бежанец (и лица без гражданство) - 19 лица от 2 държави

Предоставен хуманитарен статут (и лица без гражданство) - 43 лица от 1 държава

Отказ за предоставяне на статут на бежанец (и лица без гражданство) - 213 лица от 13 държави

ЗА ПЕРИОДА ЯНУАРИ – АВГУСТ 2016 г.

Брой лица потърсили закрила 12164 лица

Предоставен статут на бежанец 376 лица

Предоставен хуманитарен статут 302 лица

Отказ за предоставяне на статут на бежанец 597 лица

Обобщено в таблица, данните изглеждат така:

Година	Брой лица потърсили закрила	Предоставен статут на бежанец	Предоставен хуманитарен статут	Отказ	Прекратено производство	Общ брой решения
1993	276	0	0	0	0	0
1994	561	0	0	0	0	0
1995	451	73	14	6	28	121
1996	283	144	13	28	132	317
1997	429	145	2	28	88	263
1998	834	87	7	104	235	433
1999	1349	180	380	198	760	1518



2000	1755	267	421	509	996	2193
2001	2428	385	1185	633	657	2860
2002	2888	75	646	781	1762	3264
2003	1549	19	411	1036	528	1994
2004	1127	17	257	335	366	975
2005	822	8	78	386	478	950
2006	639	12	83	215	284	594
2007	975	13	322	245	191	771
2008	746	27	267	381	70	745
2009	853	39	228	380	91	738
2010	1025	20	118	386	202	726
2011	890	10	182	366	213	771
2012	1387	18	159	445	174	796
2013	7144	183	2279	354	824	3640
2014	11081	5162	1838	500	2853	10353
2015	20391	4708	889	623	14567	20787
2016	12164	376	302	597	5122	6397
Общо	72047	11968	10081	8536	30621	61206

3. Други **важни факти**, които са общодостъпни, но едва ли са подлагани досега на сериозен анализ:

3.1. Центровете за настаняване са почти запълнени до краен предел.

Според изявление на председателя на ДАБ от 16 септември 2016 г., страната ни разполага с 5130 места за настаняване + 60 места от затворен тип. Към момента капацитетът на центровете за настаняване на бежанци е запълнен на 93%. Центровете са започнали да се пълнят от средата – края на месец юни, което от агенцията обясняват „напълно с летния сезон, когато придвижването на бежанци е по-лесно”. На този етап не е избран терен за нов бежански център.



3.2. Близо една четвърт от задържаните на границата се връщат обратно от другата ѝ страна.

По данни на МВР, извън законно преминаващите границата, на граничната бразда от началото на годината са задържали общи 4315 лица. На 2477 от тях е предоставен срок за доброволно напускане на България. Настанени са в центрове за мигранти са 3628. Това означава, че около 1000 души (над 23 %) са напуснали страната и са се върнали обратно от другата страна на границата, от която са дошли. Останалите са настанени в центрове на миграцията от затворен тип и нямат право да се движат свободно извън тях. Най-много са задържани през месец юли тази година.

Б. Основни тенденции, хипотези, допълнителни фактори и изводи:

От многото изводи, които могат да се направят на основата на горната информация, най-полезни за анализа ни са следните:

1. **Броят на влизащите** в страната мигранти през последните четири години непрекъснато и трайно нараства. Особено възходяща той е през миналата 2015-та и настоящата 2016 г.

Естествено е тази тенденция е да се свързва пряко с **ескалацията на конфликтите в държавите, от които прииждат мигрантите** – войната в Сирия и Ирак, продължаващите атентати в Афганистан. В последните месеци могат да се добавят и събитията, предизвикали несигурност и страх и в съседна Турция, където обикновено е „първата спирка“ на мигрантите. В същото време, ще бъде грешка, ако не се отчете и **жизненият стандарт в страните, раждащи миграцията**. Променената структура на пристигащите все повече налага извода, че може да се говори за икономическа миграция и то най-вече от Афганистан.

Посочените по-горе данни са само за официално регистрираните мигранти. Съществуват **различни хипотези** и дори митове за **реалния брой** на мигрантите, влизащи, оставащи или само преминаващи през България. Те варират от едната крайност а) – че единици преминават нелегално границата и не са заловени от българските власти. Тази хипотеза е неприемлива, дори само поради данните за редицата заловени при опит да напуснат страната в посока Сърбия или Румъния. До другата крайност б) – нерегистрираните на територията на страната са с пъти (дори десет пъти) повече от официалната статистика. Това също е неприемлива хипотеза, защото такова присъствие на бездомни хора без средства за препитание и лечение щеше да проличи осезателно в различните райони на страната. Засега няма данни за нито един



случай на струпване в самоделни лагери за бездомници, както е във Франция, например.

В подкрепа на твърдението, че крайните твърдения са неверни, е и изявлението на министър-председателя от 17 септември 2016 г., че за около една година на съседна Турция са върнати ок. 30 хиляди „бежанци“.

За работна хипотеза в нашия анализ сме приели, че реалният брой на присъстващите в страната мигранти е до два пъти от официалната статистика. Това нито омаловажава проблема, нито го преекспонира.

2. Променя се **структурата на мигрантския поток по произход** (страните, от които идват) и **по социална група**. От миграция от страни с военни конфликти, както беше в началото на кризата, днес все повече хора бягат от нисък жизнен стандарт. От единична миграция на отделни личности, все повече доминира семейната миграция – семейства с малки деца, които търсят друг живот за подрастващите.

Основателно може да се направи изводът, че от бежански поток на спасяващи се от войни хора, тенденцията се променя към икономическа миграция на търсещи поминък и прехрана.

3. **Бавят се отговорите и вземането на решение** от овластените по закон институции (Държавната агенция за бежанците в сътрудничество с ДАНС) за бъдещото на мигрантите или в масовия случай се прекратява производството по вземане на решение.

Регламентираните срокове за разглеждането на искане варират около 3 месеца, но обикновено решенията се взимат в по-дълъг период. Няма оповестен анализ на причините за прекратяване на производството.

4. Съществуват няколко **допълнителни фактора**, които също влияят на ескалацията на мигрантската криза:

4.1. Незаконното превеждане през граница, превозване през територията на страната и укриване на мигранти срещу заплащане (т. нар. каналджийство) се превръща във все по „развит“ доходоносен бизнес и то не само в граничните райони. Разговори на екипа с граждани на община Харманли показват, че хората дори знаят имената на „каналджиите“ и какви са тарифите им. Оказва се, че правоохранителните органи или не могат, или не искат да се справят с това явление.

4.2. Българият стана известна с т. нар. явление „Динко от Ямбол“. След противоречивите реакции на изпълнителната власт и лично на министър-председателя, у част от българите остава впечатление, че такова поведение се толерира от управляващите, а друга голяма част от хората смятат, че това са организирани престъпни групи за ограбване на мигрантите (пари, лични вещи, скъпоценности), представящи се за



патриоти. Очевидно е, че правоохранителните органи не ги преследват ефективно и не се справят с тях.

4.3. Неминуемо възниква въпросът за ролята на Гранична полиция. Недоказуеми са твърденията, че нейни служители участват и в трафика, и в „каналджийството”, но е очевидно, че българските гранични полицаи не успяват ефективно да охраняват държавната граница. Идеите да бъдат заменени с войници от Българската армия с нищо не биха променили ситуацията. Изходът вероятно е в промяна в системата за охрана.

4.4. Липсата на охрана на границата с Република Гърция води до премълчавания факт, че през последните месеци голяма част от мигрантите влизат не от Турция, а през южната ни гръцка граница.

4.5. Страната ни има споразумения за репатриране с част от страните, от които пристигат мигранти, но тези споразумения не се използват. Обяснението е с липсата на финансови средства (осигуряване на конкретни чартърни полети, съпътстващи служители и пр.).

В. Изброените изводи и тенденции предполагат и следните основни проблеми:

1. За българските граждани:

1.1. Живеене в сложна комбинация от **страхове** – страх от терористични актове, страх от битова престъпност, страх от икономическа конкуренция, страх от неизвестни заразни болести, страх от неизвестното и най-вече – страх от непознатото. Добавя се и страхът от конкуренция на полето на и без това ниските социални услуги, предоставяни от държавата.

1.2. **Нежелание за диалог** и търсене на интеграция на интересите и нагласа за целенасочено противопоставяне (включително и от медиите).

1.3. Стремение към **самоизолация**, затваряне на границите и „барикадиране“ в собствения дом, квартал, град или село.

1.4. Формиране на трайни **негативни нагласи** към различните.

1.5. Опасност от предстоящи сблъсъци (включително и физически), подстрекавани и от съществуващите националистически организации.

2. За мигрантите:

2.1. Първият произтича от последната констатирана тенденция – бавният отговор по вземането на решение за статута – липса на лични документи и **неяснота за бъдещето**, която формира нагласи на несигурност и безнадеждност както у самите мигранти, така и сред българските граждани.



2.2. Капацитетът на центровете се изчерпва. Все още правителството не смее да вземе решение за създаване на нови. Това предполага, че скоро ще станем свидетели на палаткови лагери или други самоделни поселения, както в други страни. Тук, в началото на есента, възниква основополагащ човешки проблем – липсата на **подслон**.

2.3. В проблем се превраща осигуряването на елементарните средства и условия за преживяване – храна, хигиена, облекло, здравеопазване и др. Към него трябва да добавим:

2.4. Липса на достъп до истински социални услуги.

2.5. Липса на реален достъп до пазара на труда.

Съгласно българското законодателство, мигрантите, независимо дали са получили статут или не (в процедура на изчакване са), имат право на осигурено образование и здравеопазване, и социални услуги, и на достъп до пазара на труд. Това на практика не се случва.

2.6. Мигрантите виждат и стават свидетели на липса на каквито и да е опити (да не говорим за политики) за интеграция в българското общество, дори и за онези, които вече са получили необходимия статут за да останат тук.

2.7. Опасност от евентуални предстоящи сблъсъци с български граждани, към каквито подстрекават националистически и ксенофобски организации.

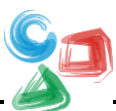
Последният проблем е общ и за двете групи. Общ е не само той, но и много други и те биха могли да станат основа на търсенето на общи интереси.

Г. Информация за масовите нагласи на българите по отношение на мигрантите:

По данни на Института за регионални изследвания, водещ фактор, който изгражда отношението към **днешните бежанци** е обстоятелството че доста българи **не ги възприемат** като бежанци. Най-общо статут на бежанец (вкл. и в Република България) се предоставя на чужденец, който:

- основателно се страхува от преследване поради своята раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или поради политическо мнение и/или убеждение;

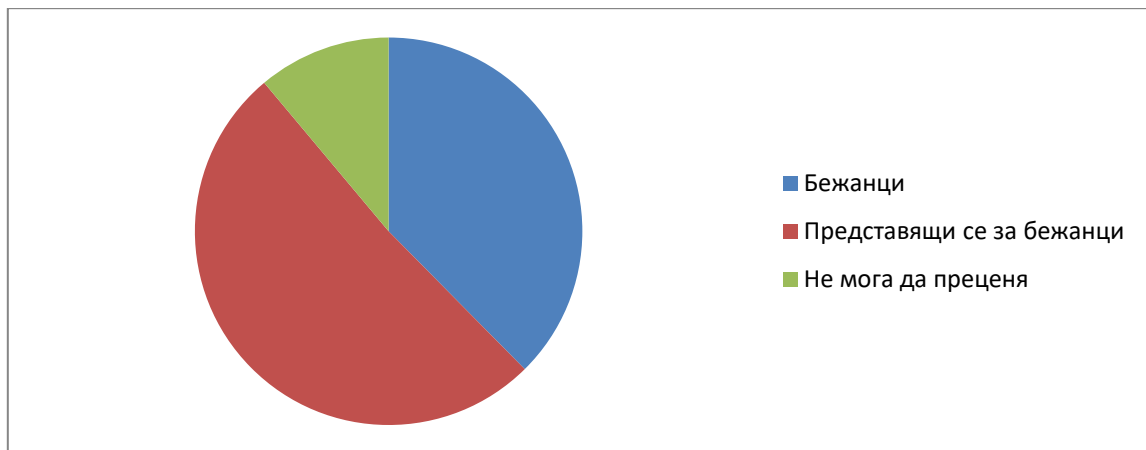
- намира се извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея.



Вън от всякакви правни определения обаче, за българите бежанецът винаги досега се е възприемал като **човек, който „бяга”, за да спаси живота си**, който е изложен на риск. Само че тези хора не идват от Сирия например, където реално могат да бъдат преследвани от ИДИЛ (ДАЕШ), убити при бомбардировка и пр. Те идват от... Турция, където на практика няма риск за техния живот. Логичният въпрос „А защо идват в България?” (при това като „транзитна спирка”), намира не по-малко логичен отговор: Защо да живеят в палаткови лагери и общежития, като може да се настанят в апартаменти? Защо да се задоволяват със скромните социални грижи, заделяни от небогатите Турция, България, Македония, Гърция, като може да се ползват с по-щедрите социално-осигурителни системи и помощи на Германия, Норвегия, Швеция и т.н.? Допълнителен фактор, засилващ тези настроения сред българското население е наличието сред бежанците на немалка група **икономически** емигранти от страни извън конфликтните зони, които използват създадената ситуация, за да могат да се преместят от Третия в желания Първи свят.

Отношение към пристигащите в България емигранти

На въпрос „Какви хора, според Вас, преобладават в емигрантската вълна към България и другите страни в Европа?” обобщените резултати са следните:



Бежанци, т.е. хора, чийто живот е застрашен от военни действия или преследване по политически, религиозни, етнически и други причини - 37,6 %;

Хора, които само се представят за бежанци, но емигрират по други причини - 51,3 %;

Не знам, не мога да преценя - 11,1 %.



Преобладаващата нагласа сред българските граждани е, че пристигащите на територията на Европа и България се представят за бежанци, но всъщност не са такива, логично води до въпроса: какви точно са тези хора. Мнозинството от интервюираните изразяват мнение, че бежанската вълна се състои предимно от **икономически имигранти**, които търсят работа, осигурен и спокоен начин на живот и достъп до социалните системи на европейските държави. Повече от половината – 55,0%, считат, че представящите се за бежанци са хора, желаещи да се възползват от осигурителните системи на богатите държави. Прави впечатление обаче, че една немалка част от участвалите в изследването – 45,1%, твърдят, че сред представящите се за бежанци присъстват радикални ислямисти и терористи.

На въпроса с какви рискове за България свързват бежанската вълна, интервюираните дават следните отговори :

Рискове за България от:	%
Възникване на конфликти в ежедневието в резултат от различията в начина на живот и мислене	45,2
По-високи държавни разходи за издръжка на бежанците	39,0
По-висока безработица сред българите	16,5
Заразни болести и епидемии	29,7
Етническо и религиозно противопоставяне	32,3
Нарастване на престъпността	38,2
Терористични актове/заплахи	37,0
Обособяване на бежанците в гета	18,3
Друго	1,0
Общо	257,4
Не мога да преценя	2,6

Забележки: Сборът на процентите е повече от 100,0% тъй като интервюираните лица са давали повече от един отговор. Интервюираните лица са давали средно по 2,57 отговора от три възможни. В „Друго“ най-често влиза отговора: „Всичките рискове са актуални за България”.

Прави впечатление, че за мнозинството – 45,2%, най-големият риск е свързан с нарушаване на нормалния ход на ежедневието, поради различията в начина на живот и мислене на емигрантите. Най-често посочват този риск младите респонденти на възраст до 35 години, хората с висше и средно образование, учащите се, етническите турци и изповядващите исляма.

С нарастването на възрастта намалява дялът на онези, които смятат, че най-голям е рискът от възникване на конфликти в ежедневието - от 50,2% за младите хора до 35 години на 35,5% за респондентите над 65 години. В



този смисъл не е изненадващ и резултатът, който се получава от отговорите на изследваните лица в зависимост от тяхната заетост. Най-често този риск е посочван от учащите се – 57,7%, а най-ниският дял на посочилите този отговор се наблюдава при пенсионерите – 33,8%.

Хората с по-високо образование, за които е естествено да бъдат и поинформирани, значително по-често са посочвали този риск.

Хроничният недостиг на финансови средства в държавния бюджет за здравеопазване, образование, пенсионно осигуряване и други социални дейности естествено поражда страха, че присъствието на бежанците допълнително ще натовари държавния бюджет. В това виждат риск за България 39,0% от интервюираните. Отговорите за опасността от възникване на този риск се диференцират единствено в зависимост от етническата им принадлежност и това се дължи на факта, че повече от половината – 52,8%, от интервюираните роми са изразявали страха си от този риск. Резултатът е логичен, тъй като е добре известно, че една немалка част от българските роми живее от социални помощи и временна трудова заетост.

В нарастването на престъпността и заплахите от терористични актове виждат рискове за България повече от една трета – средно 37,6%. Социално-демографските, образователните и етнически характеристики на интервюираните лица не диференцират значимо техните отговори за риска от терористични актове и заплахи. Хипотезата, че хората, живеещи в София и областните центрове, ще виждат най-големите рискове за България в нарастването на заплахата от терористични актове не се потвърждава.

Мненията, че бежанската вълна ще доведе до увеличаване на риска от нарастване на престъпността почти не се различават по заетост, етническата принадлежност и вероизповедание. Все пак работещите и пенсионерите по-често от другите социални групи посочват този риск – средно 40,5%.

Бежанската вълна ще породи рискове от заразни болести и епидемии според 29,7%. Приблизително еднакви отговори относно този риск дават всички участвали в изследването, независимо от социално-демографските, образователните, етническите и конфесионални характеристики.

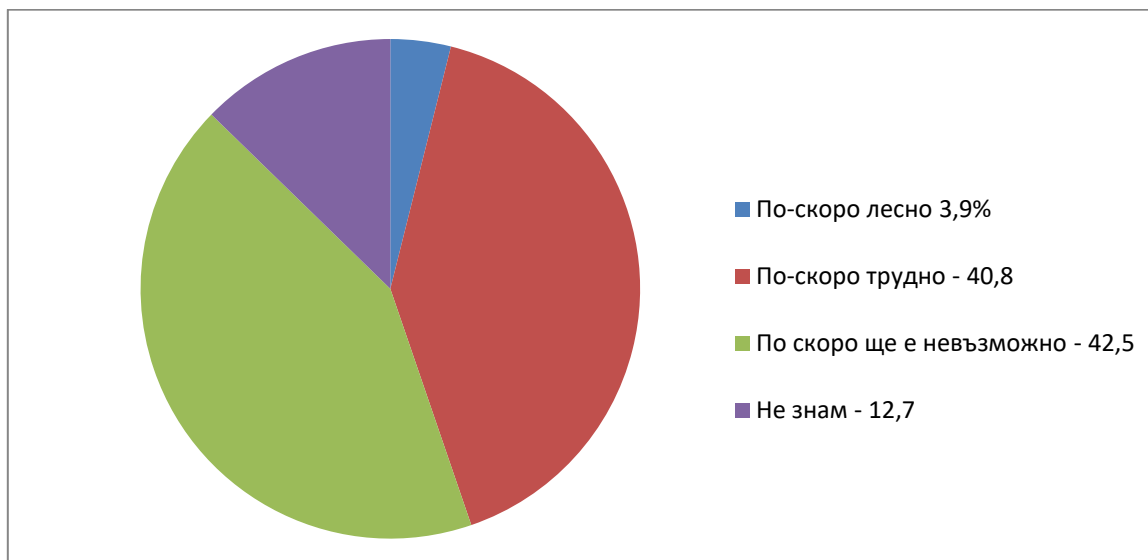
Получените резултати показват, че интервюираните лица не смятат, че бежанската вълна крие големи рискове от нарастване на безработицата сред българите и обособяването на пристигащите в България в гета.

Рисковете, които ще породи бежанската вълна, така както са отразени в мненията на интервюираните лица, логично води до въпроса могат ли, според българските граждани, бежанците да се приобщят към начина на живот в България.



Как ще се приобщят бежанците в България

Българското население не е оптимистично настроено относно възможностите за интегриране на бежанците. На въпроса „Как, според Вас, ще се приобщят повечето от бежанците към начина на живот в България?“ има следните отговори:



По-младите (до 35 г.) са относително по-оптимистични от другите относно възможността бежанците да се приобщят към нашия начин живот – 34,0% спрямо средно 45,5% за тези на възраст над 35 години. Същевременно в групата на младите се наблюдава най-високия процент – 18,4%, на отговорилите, че не знаят.

Хората с висше и средно образование – средно 43,9%, по-често изразяват мнение, че интегрирането на бежанците ще е по-скоро невъзможно, а интервюираните с по-ниско образование – 23,6%, много по-често са отговорили, че не могат да преценят.

Безработните много по-често отговарят, че не знаят как бежанците ще се приобщят към нашия начин на живот, докато пенсионерите и работещите не виждат възможност бежанците да бъдат приобщени в ежедневието на България – съответно 46,3% и 44,1%.

При такава конфигурация от отговори за възможността бежанците да се впишат в начина на живот в България по необходимост следва да се отговори как бежанската вълна ще се отрази на българите. Резултатите от отговора на този въпрос не се нуждаят от коментар, те са показателни за настроенятията на българските граждани относно влиянието на бежанската вълна - 82,5% от отговорилите на този въпрос са на мнение, че бежанската вълна ще има отрицателен ефект, 16,2% не могат да преценят и едва 1,3%



смятат, че присъствието на бежанците ще се отрази предимно положително на българите.

Политически фактори за масовата бежанска вълна в Европа

Водещ фактор, който формира отношението към бежанците е фактът, че повечето българи не ги приемат като бежанци и това формира и мнението за политическите фактори за появата на бежанската вълна.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ИНТЕРВЮИРАНИТЕ ЛИЦА СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА ВЪПРОСА „КОИ СА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ ЗА БЕЖАНСКАТА ВЪЛНА?“

Мнение на интервюираните лица	%
Политиката на Китай в региона	1,4
Друго	5,7
Политиката на Русия в региона	14,8
Политиката на Турция в региона	30,2
Политиката на САЩ и техни съюзници от Близкия изток	58,1
Политически и етно-религиозни конфликти в арабските страни	61,0

Забележка: На този въпрос респондентите посочват всеки верен отговор. В „Друго“ влизат отговорите: „Не знам“. „Всички посочени фактори“; „Ислямизиране“; „Арабските страни - Саудитска Арабия и др.“; „Израел също мъти водата“ и: „Политиката на Германия и други европейски страни за привличане на гастарбайтери“, „Небалансирана политика на ЕС“, „Лицемерната покана на Меркел“, „Путин и Обама“.

Политическите и етно-религиозни конфликти са главната причина според **61%** от хората за масовата бежанска вълна в Европа.

На второ място като количествено натрупване излиза отговорът „**Политиката на САЩ и техни съюзници от Близкия изток**“ – посочен от **58,1 %**.

На трето място като количествено натрупване - **30,2 %** получава отговорът „**Политиката на Турция в региона**“.

Отговорът „**Политиката на Русия в региона**“ като политически фактор за масова бежанска вълна се приема едва от **14,8 %**.

Общият извод който се налага и може да се каже за общественото мнение е „**нещо става в арабските страни и в това са замесени по-скоро**



САЩ и Турция, и в по-малка степен Русия, а Китай няма нищо общо с това”.

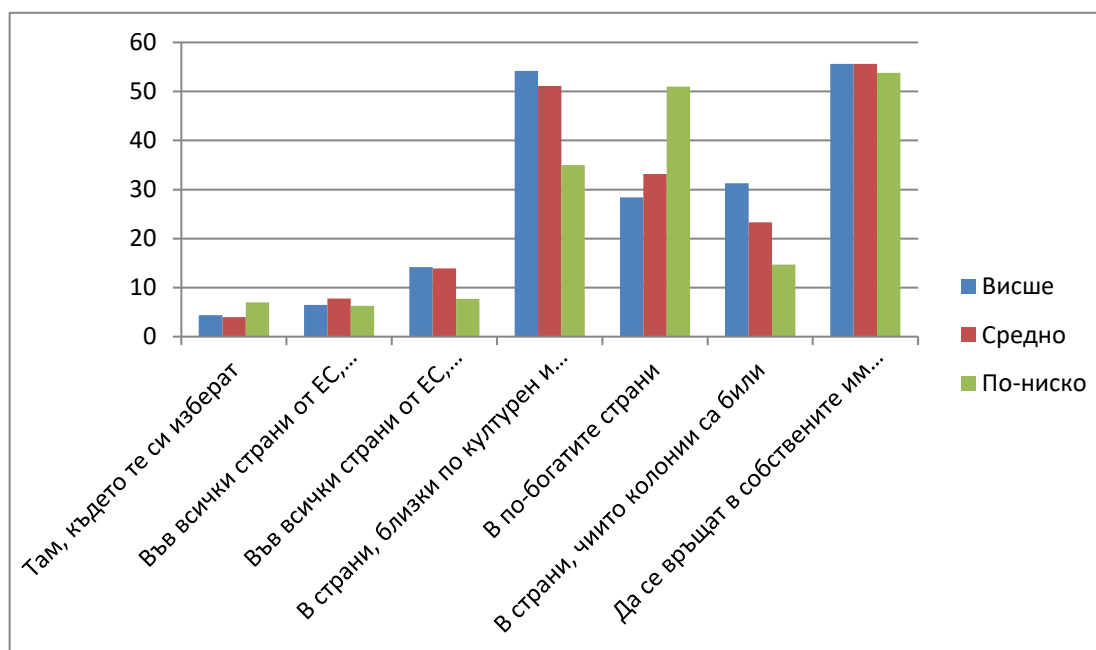
На въпроса къде следва да се заселват бежанците, интервюираните дават следните отговори :

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА ВЪПРОСА „В КОИ СТРАНИ СЛЕДВА ДА СЕ ЗАСЕЛВАТ?”

Страни, в които да се заселват	%
Там, където си избераат	4,6
Във всички страни от ЕС, пропорционално на населението	7,0
Във всички страни от ЕС, пропорционално на националния им доход	12,8
В страни, чиито колонии са били	24,6
В по-богатите страни	35,1
В страни, близки по културен и религиозен признак	49,5
Да се връщат в собствените им страни след прекратяване на конфликтите в тях	55,4

Забележка: Сборът на процентите е повече от 100 % тъй като интервюираните лица са давали повече от един отговор.

Интервюираните лица с висше образование значително по-често от хората със средно и по-ниско образование, смятат че трябва да се заселват в страни, чиито колонии са били:



Възрастта като като фактор за формиране на общественото мнение за страните, в които следва да се заселват бежанците. Хората над 65 г. (преобладаващо пенсионери), много по-често от средното и по-младо поколение смятат, че бежанците трябва да се заселват в по-богати страни .

Обобщено:

Какво е отношението на българите към бежанците?

Получените резултати от отговорите на този въпрос могат да бъдат проследени на таблицата:

Отношение към бежанците:	%
Доброжелателно	3,6
Нормално, като към всеки друг човек	15,3
Безразлично	11,9
Страхуват се	45,6
Отнасят се с ненавист и омраза	10,3
Друго	2,6
Не знам, не сме разговаряли за бежанци	10,6
Общо	100,0

Забележка: В „Друго” влизат отговорите: „Друго, без да е посочил какво”; „Резервирано, защото не знам какво мога да очаквам от тях”; „Противоречиво”; „Различно на различните приятели”; „Съжалително към децата и старците”; „Жалят ги, но се тревожат, че ще създават проблеми и това ще рефлектира върху българските мюсюлмани”; „Ясна твърда позиция на България в защита на интересите на българското население”.

Високият процент, които отговарят, че техните близки и приятели се страхуват от бежанците, е закономерен резултат от това, че хората свързват бежанската вълна с рискове от конфликти в ежедневието и дестабилизирането на държавата, невъзможността емигрантите да бъдат интегрирани и отрицателният като цяло ефект от бежанската вълна за България. Страхове може би допълнително се подклаждат както от атентатите и терористичните актове по света, отразявани в медиите, така и от противоречивата информация, идваща за процесите от Близкия изток. Притеснения поражда и неустановения статут от прииждащите имигранти. Това най-добре се илюстрира от един интервюиран мъж, който казва: ”Отнасям се резервирано към бежанците, защото не знам какво мога да



очаквам от тях”. Една жена споделя: „Жаля ги, но се тревожа, че ще създават проблеми и това ще рефлектира върху българските мюсюлмани”. Въпреки това, сравнително нисък е процентът на интервюираните, които отговаря, че техните приятели и близки се отнасят с ненавист и омраза.

Има и хора, които се отнасят към бежанците нормално, като към всеки друг човек.

Д. Информация за доминиращите нагласи след младите хора:

Вече стана дума, че за мнозинството български граждани – 45,2%, най-големият риск от мигрантите е свързан с нарушаване на нормалния ход на всекидневието, поради различията в начина на живот и мислене на емигрантите, като най-често посочват този риск младите хора на възраст до 35 години, хората с висше и средно образование и учащите се,

В същото време, по-младите (до 35 г.) са относително по-оптимистични от другите относно възможността бежанците да се приобщят към нашия начин живот – 45,5%, спрямо средно 34,0 % за тези на възраст над 35 години. Същевременно в групата на младите се наблюдава най-високият процент – 18,4%, на отговорилите, че не знаят ще се приобщят ли бежанците.

Фокус-групите и дълбочинните интервюта, направени от екипа на Института за социална интеграция, бяха съобразени със следните фактори:

- Нарастването на броя на мигранти и бежанци на територията на европейските държави през последните месеци важи с най-голяма сила за граничните страни, където има засилен интензитет и наплив на мигранти и бежанци, където често на местно и национално ниво се отчитат множество конфликти, негативно отношение и дори случаи на насилие, свързани с пребиваването на новодошлите или преминаващи граждани.
- Участниците във фокус-групите бяха подбрани така, защото Италия, Гърция, България и Испания са външни граници както на ЕС, така и на самия европейски континент. По този начин те са основни дестинации за търсещите убежище. От друга страна според различни данни на територията на Турция към настоящия момент се намират над 6 милиона бежанци. Унгария е страна, която се превърна във фокус на медийното внимание поради многохилядния поток мигранти и бежанци, насочили се към Западна Европа и спрени (в отделни случаи и със сила) на сръбско-унгарската граница. Това са първите спирки на търсещите убежище. Те са и



първите територии, в които мигрантите и бежанците се сблъскват с местното европейско население.

- Участниците бяха представители на държави са с по-слабо развити икономики, в сравнение със средния ръст на държавите-членки на ЕС. Оттук икономическия фактор се превръща в допълнителен възпрепятстващ елемент, който създава враждебна, или най-малкото недружелюбна нагласа сред част от местното население. Аргументите са навсякъде из медиите и интернет-форумите: „нямаме пари за нашата прехрана, сега трябва да храним чужди хора“, „за нас няма работа, а сега трябва да осигуряваме на тях...“, и т.н.

Границата на потока и по-слабото икономическо развитие оказват сериозно влияние върху съществуващите и задълбочаващи се негативни нагласи спрямо търсещите убежище и бежанците.

Беше използван периода на присъствие на младежки работници от изброените страни на друг форум в България и съгласието им да се включат работата по настоящия анализ . По неизбежност и по чисто обективни причини младежките работници работят в такава социална среда, която отговаря на реалностите във всяка държава (съпътствана от засилваща се тенденция към негативно отношение, ксенофобия, и нетолерантност спрямо мигрантите и бежанците).

Резултати от анализа във фокус-групите и в работните експертни срещи на факторите, формиращи и развиващи съществуващите нагласи:

Четири фактора – участниците стигнаха до извода, че четири фактора оказват влияние върху реакциите и поведението на младите хора в граничните страни на мигрантската вълна:

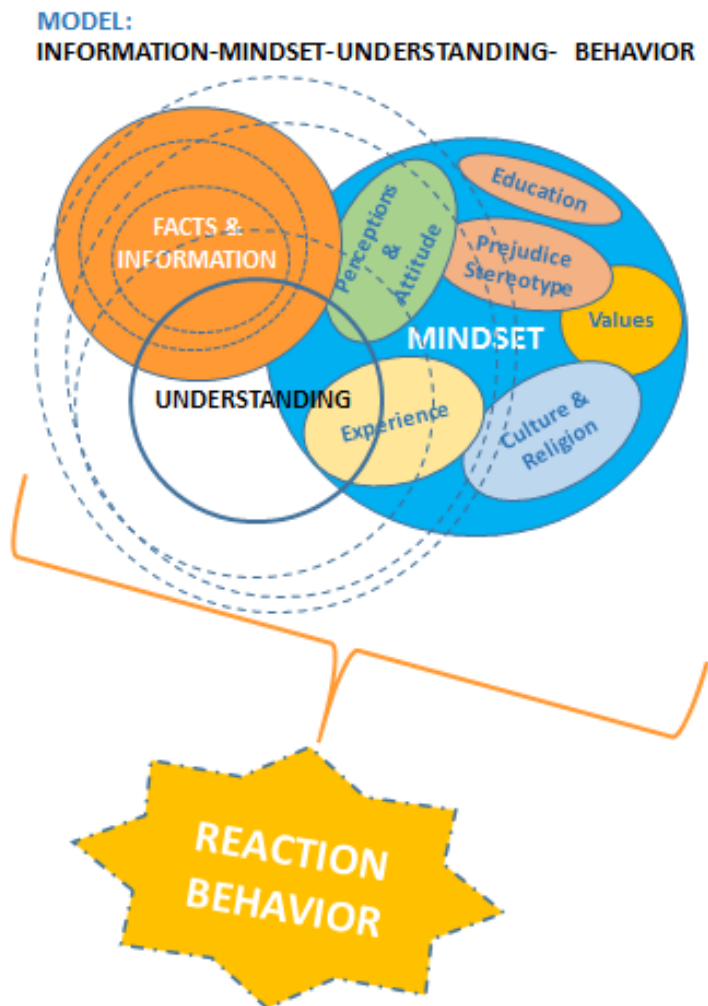
- Най-видим е **страхът** – основна човешка личностна емоция – страх от неизвестното и непредвидимото, страх за бъдещето, страх от различните.
- На следващо място е **нежеланието за диалог** и взаимно разбирателство. Нежеланието да се търсят общи интереси (дори и на хипотетично ниво – спиране на разрастването на конфликтите, възможност за съвместно вдигане на жизнения стандарт и пр.).
- То е пряко свързано с друг фактор – **предварителните нагласи (MINDSET)** на гражданите, които са повлияни от ценностна система, култура и религия, жизнен опит, образование, предразсъдъци и стереотипи, възприятия и традиционни отношения.
- При формирането и промяната на тези нагласи най-съществено влияние оказва четвъртият фактор – **липсата на обективна**



информация и безспорни факти. Липсата на критерии за обективност на информацията и желанието да се търси такава.

Стигна се до съгласие и общо мнение, че в различните общности има различни възприятия на действителните факти в зависимост от източника на информация. Тези различия стигат да пълни противоположности. За пример – събитията около Нова година в Кьолн се интерпретират от „престъпно нападение на бежанци върху европейски жени“ до „пиянска оргия на местни хулигани“. Или: причината за кризата се интерпретира от „маскиран начин за вкарване на терористи в Европа“ до „бягащи от тероризма нерелигиозни семейства“.

Като схема, участниците във фокус-групите си представят факторите в следния модел на поведение:



Митове и/или реалност – престъпност, епидемии и тероризъм?

Доколко и опасенията на българските граждани, посочени в резултатите от проучванията по-горе, отговарят на реалността? Пак можем да се позовем на общодостъпна информация, която не се търси и която не се коментира от медиите.

Припомняме, че една немалка част от българите, според изследванията – 45,1%, твърдят, че сред представящите се за бежанци присъстват радикални ислямисти и терористи.

Обективността на страховете от *терористична заплаха* е трудно да бъде коментирана и оценена заради липсата на обективна публична информация от службите за сигурност, което е нормално.

Нека тогава потърсим данни, потвърждаващи или отхвърлящи другите **страхове на българина:**

Относно *страха от увеличаване на държавните разходи* за бежанците и оттам – намаляване на средства за други социални разходи. Приетите в парламента закони за държавния бюджет за 2014, 2015 и 2016 години, както и техните изменения никъде не показват съкращаване на социални разходи за български граждани за сметка на увеличаване на бюджета на ДАБ. А и засега бюджетът на тази агенция е пренебрежимо малък в сравнение с разходите в отделните секторни политики на страната.

Съвсем неоснователна се оказва и заплахата, че мигрантите ще ни конкурират в *социалните услуги и на пазара на труда*. Тях просто ги няма там. Между 150 и 200 бежанци посещават всеки ден пунктовете за дарения в страната, където могат да получат дрехи, обувки или храна за децата си. Там работят доброволци и стоките не са за сметка на бюджета, а са дарения от граждани. Мигрантите, които търсят помощ, са предимно от Афганистан, по данни на сдружението "Съвет на жените-бежанки в България". Храна, памперси, обувки, посуда, спално бельо са основните търсени помощи.

Най-необективен се оказва *страхът от увеличаване на престъпността*. Най-вече на битовата престъпност. Оставяме на страна твърденията на МВР, че като цяло тази престъпност намалявала.

По-добре е да се анализират данните, обосновани с числа. Според статистиката на МВР, градовете с най-висока престъпност в България са Бургас, Плевен, Кюстендил и Варна. Там тя е 2 на 100, което означава, че на 100 хиляди живущи се падат по 2 хиляди престъпления годишно. На следващо място е София (градът с най-много мигранти) с 1 800 престъпления на 100 хиляди живущи. Ако приемем работната хипотеза, че в момента в страната пребивават между 70 и 80 хиляди мигранти, за да „достигнат“ до средното ниво на престъпността, типична за българските



градове, те би трябвало да са извършили около 1500 битови престъпления. Такова нещо няма. **Извършваните от мигрантите престъпления се оказват в пъти по-малко от престъпленията извършвани от постоянните български граждани.** Измерват се в рамките на стотина, но са непрекъснато във фокуса на медиите и за тях се говори повече.

Така стои въпросът и със **страха от нови заразни заболявания и епидемии.** Тук отговорът е повече от категоричен – такива заболявания и епидемии просто няма. Друга тема е как мигрантите успяват да опазат здравето си и това на децата си при тежките условия, при които пребивават в центровете за настаняване.

Като че ли най-обективен се оказва **страхът от нарушаване на традиции, стереотипи и всекидневие.** В проведени интервюта гражданите го обясняват така:

„Събират се на големи групи, стоят, пушат и мълчат“.

Да това е нетипично за нашите традиции, стереотипи и всекидневие, но всеки социален психолог може да обясни, че това е естествена защитна реакция на подсъзнателно ниво на хора, попаднали в непозната среда, в чужда държава и със страх и неяснота за бъдещето си. „Срещу тях много пъти се появява враждебност и е нормално да се събират заедно и да се пазят. Тяхната народопсихология предопределя да ходят на големи групи, това притеснява хората, не друго“, заявяват на 16 септември тази година и от ръководството на МВР.

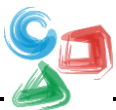
„Гледат особено дъщерите ми в магазина. Дори се усмихват и се опитват да поздравяват. Страх ме е от това...“.

Този отговор няма нужда от коментар, но е „аргумент“ за участие в „протестите“ в столичния квартал „Овча купел“ в средата на месец септември.

„Тези хора не са агресивни“, заяви на 16 септември 2016 г. председателката на ДАБ. По думите ѝ в голяма степен е нормално у българските граждани да има страх, но това е страхът от непознатото.

Е. Възможни стъпки за въздействие върху тези нагласи:

Общото мнение – и във фокус-групите, и в експертните дискусии е, че в близките едно-две десетилетия ще бъдат неуспешни опитите и на практика ще е невъзможно връщането на мигрантите в родните им страни. Докато не се възстановят нормалните условия на живот там, мигрантите ще останат в европейските страни на каквато и да е цена. **Лозунгите „Да се връщат там, откъдето са дошли!“ се неефективни и не вършат работа.**



Участниците остават с впечатлението, че сме свидетели на ново преселение, което е необратимо, както са били предишните преди 20 и преди 13 века. На практика гражданите на Източна и Централна Европа преживяват това, което се случва в САЩ от 200 години и се случи в Западна Европа преди 20 и преди 10 години.

В рамките на фокус-групите и дискусиата бяха дадени и идеи за справяне с проблема, за осъществяване на планирани акции или активности в техните населени места и общности.

Общите идеи за справяне с проблема на международно ниво са следните:

- Работа за възвръщане на концепцията за Европа като една демократична общност, почиваща на основни универсални ценности - образ, който избледнява все повече през последните години.
- Влияние на местно, регионално, национално и европейско ниво за разпространение на знания и за повишаване осведомеността на гражданите.
- Постепенната и дългосрочна промяна на съществуващата негативна и понякога враждебна нагласа спрямо търсещите убежище мигранти и бежанци.
- Предефиниране на съществуващите страхове и опасения от притока на мигранти и бежанци в рамките на местното население и общности.
- Промяна на нагласите на местните общности в изброените държави за съществуването и живота на мигрантите и бежанците.
- Създаване на предпоставки за толерантно отношение, човешко съчувствие и емпатия като основни категории в съответствие с европейските ценности.
- Промяна на разбирането и концепцията, че чужденецът, и особено тези чужди граждани, които търсят убежище, са "лоши и опасни хора".

Ето в превод от английски език на някои мнения и твърдения по време на дискусиите:

„Наистина трябва да се опитаме да влезем в главите на бежанците...“

„Предстои да се учим да виждаме извън кутията (черупката) си и да сме наясно с предразсъдъците“.



При натрупването на идеи по време на мозъчните атаки на въпроса: „Как да се справим с кризата?“ във фокус-групите и в работните дискусии, най-голямо натрупване като приоритети събраха предложенията:

- Спиране на военните действия в Близкия Изток;
- По-пълно, обективно и всеобхватно информиране на европейските граждани за мигрантите и техните проблеми;
- Намеса на световните сили за подобряване на качеството на живот в Сирия, Ирак, Афганистан и Либия;
- Подкрепа на страните на външните граници на ЕС (най-вече финансово) за осигуряване на интеграцията на получилите статут за постоянно пребиваване мигранти;
- Реализиране на целенасочени публични политики за интеграция на мигрантите в обществото на новите им места на живеене;
- Дългосрочни планове за формиране на нагласи за сътрудничество сред гражданите на европейските страни;
- Задължително въвеждане на гражданско образование с акцент върху ефективното общуване, различаването на видове конфликти и тяхното управление и разрешаване, както и върху межкултурно общуване;
- Оземляване на мигранти с пустеещи земи, под условие за обработка и собствен поминък.
- Осигуряване на преференциални кредити за справяне със ситуацията и стартиране на собствен поминък;
- Изкупуване от държавата (общините) на изоставени къщи в пустеещи населени места (празни села) и предоставяне под символичен наем на мигранти;
- Образователни програми за мигранти за приобщаване към правилата и нормите на поведение в европейските страни;
- Целенасочени усилия на органите на реда за опазване на границите от незаконно преминаване и в същото време – свободен достъп на преминаващите през законните контролно-пропускателни пунктове;
- Нарочни дейности на органите на реда за предотвратяване на сблъсъци, ксенофобски прояви и увеличаване на битовата престъпност.

Според интервюирани в представителното проучване на Института за регионални изследвания, на въпроса „Какви мерки могат да се



предприемат за справяне с бежанската вълна?” са дадени следните отговори, подредени по натрупване:

- Пресичане на пътищата за нелегален трафик на бежанци 87,1
- Мерки за връщане на бежанците в родните им страни 81,8
- Организиране на транзитно превозване на бежанците от Турция към страните, в които те искат да се заселят (и/или ги искат) 68,6
- Насърчаване изучаването на български език и приобщаване към българската култура и начин на живот 49,6
- Подпомагане на обучението и квалификацията на бежанците 41,2
- Стимулиране на българите, готови да работят сред бежанци, за да подпомогнат тяхното приобщаване 39,9
- Стимулиране на работодателите, назначаващи бежанци 23,2
- Създаване на данъчни преференции за бежанците, започващи малък бизнес в България 11,4
- Осигуряване на работа за бежанците в държавния сектор 4,1

Каква е готовността на българските граждани за такива мерки?

Интересни са и отговорите на следните въпроси:

Вие лично готови ли сте:

	1	2	3
1. Да			
2. Не			
3. Зависи какви хора са			
Да живеете в селище /квартал/, населени с бежанци	13,8	65,8	20,4
Да имате за съседни бежанци	12,9	62,2	24,9
Да поддържате приятелски връзки с бежанци	14,7	56,0	29,2
Да приемете брак на Ваши близки с бежанци	9,7	71,2	19,1



Къде, според Вас, е по-правилно да се настаняват бежанците в България?	%
Там, където те си изберат	2,6
В по-големите градове	5,8
В малките населени места	2,4
В обезлюдените райони	14,1
В Центровете за настаняване на бежанци	34,9
Да се настаняват, където искат, но далеч от мен	6,8
Изобщо не трябва да се приемат бежанци	32,1
Друго	1,3

Откъде преобладаващо следва да се осигурят средствата за издръжка на бежанците?	%
От държавния бюджет на България	1,6
От европейските фондове	35,9
От неправителствени организации, дарения и пр.	7,0
От страните, виновни за бежанската вълна	51,4
Друго	4,0



Ж. Възможни мерки за справяне с кризата:

1. На глобално, геополитическо ниво

Вариант А: Нищо да не се променя и да продължат досегашните действия.

Вариант Б: Да се разработи **План за справяне с кризата под ръководството на Съвета за сигурност на ООН**, включващ:

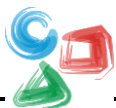
- Разбиване и разпускане на ИДИЛ (ДАЕШ);
- Спиране на намесата на отделни държави (независимо, че са велики сили) във вътрешно-политическите отношения в страните в региона и превръщане на ООН в гарант на независимото им развитие.
- Прекратяване на военните действия и избиването на хора в Близкия Изток;
- Решаване на кюрдския проблем с резолюция на СС на ООН;
- Активни действия на ООН за възстановяване на страните и подобряване на живота след установяването на мир – хуманитарни помощи за бедстващи и предоставяне на преференциални възможности на мощни компании за създаване на инвестиции и работни места в Сирия, Ирак, Афганистан, Либия и другите рискови страни.

Мнението на всички участници и анализатори е, че няма по-предвидими и евентуални успешни действия от **издигането на ролята на ООН** в управлението на тези конфликти. Самостоятелното „налагане на мир“ от САЩ, НАТО или Руската федерация винаги ще е съобразено с техните собствени интереси и няма да е трайно. През последните 60 години (след Втората Световна война) няма създаден по-добър гарант на мирните взаимоотношения и международното право от ООН.

2. В Европейски мащаб

Вариант А: Нищо да не се променя и да се запази сегашното поведение на европейските страни и Европейския съюз.

Вариант Б: Трите основни субекта на ЕС да предприемат следните мерки:



Европейският Парламент:

- Да разработи директиви за запазване на съществуващите социални придобивки на гражданите на съюза, едновременно с осигуряването на социална защита, здравеопазване, образование и достъп на пазара на труда на мигрантите.
- Да създаде целенасочен европейски информационен център, осигуряващ обективна информация на гражданите на съюза за мигрантския проблем.

Европейският Съвет:

- Да осигури актуализация на Дъблинското споразумение.
- Да разработи и приеме основни принципи и жалони на обща външна политика на съюза, осигуряваща превръщането му в решаващ фактор в опозването на световния ред (тук, освен традиционно силното място на Германия, неимоверно нараства ролята на Франция като единствен представител на ЕС в Съвета за сигурност на ООН).
- Да ускори създаването на общоевропейски сили за сигурност (външна и вътрешна).
- Да покаже инициативност, решителност и сила във взаимоотношенията с другите субекти на геополитиката (САЩ, Руската федерация, Китай, Турция).
- Да осигури ресурси за опазване на външните граници от нарушители на законоустановеното преминаване.
- Да актуализира и да осигури запазването на Шенгенското споразумение.
- Да постигне общо съгласие за равномерно разпределение на мигрантите на цялата територия на съюза.

Европейската комисия:

- Да приеме кризисен план за запазване на общия европейски пазар и общата европейска валута.
- Да създаде нови програми, насочени в две направления: 1) адаптация на мигрантите в новите условия и 2) гражданско образование, информация и формиране на нагласи за сътрудничество у европейските граждани.
- Да осигури ресурси за реализацията на тези програми.

30



- Да проведе активни преговори и да стигне до споразумения с икономически субекти за инвестиции в граничните на кризата държави и нови работни места.
- Да насърчи с допълнително финансиране онези страни-членки, които разработват и провеждат конкретни публични политики за интеграция на мигрантите.

От дискусиите в групите се стигна до **два извода**:

- 1) Че мигрантската криза се отразява негативно най-вече върху **бъдещето на Европейския съюз** и неговите основополагащи жалони – свободно движение на хора, стоки и капитали и по-висок стандарт на живот;
- 2) Че е наложително да се даде конкретен отговор на въпроса: **Кой има интерес** от слаб Европейски съюз? Според участниците това са основните му геополитически конкуренти:
 - на първо място поставят САЩ (след брекзит се предполага, че към него може да се добави и Великобритания);
 - на второ място – Турция и
 - на трето място – Руската федерация.

Това налага възстановяване на силата на ЕС на световната сцена и превръщането му в решаващ фактор за вземане на решения.

3. В рамките на България

Вариант А: Нищо да не се променя и да продължат сегашните действия на законодателната, изпълнителната и местната власт.

Вариант Б: След заседание на **Консултативния съвет за национална сигурност** при президента да се приеме от Народното събрание Програма за справяне с кризата, разделена на спешни (краткосрочни) и дългосрочни действия, която да включва:

От Народното събрание:

- Актуализация на Закона за убежищата и бежанците, която да е адекватна на днешните проблеми и да осигури бързо и ефективно вземане на решение по статута на попадналите в страната мигранти.
- Законодателно гарантиране на съществуващите социални придобивки на българите, независимо от необходимостта от допълнителни ресурси за мигрантите.



- Промени в Закона за училищното и предучилищното образование, осигуряващи задължително въвеждане на гражданско образование с акцент върху ефективното общуване, различаването на видове конфликти и тяхното управление и разрешаване, както и върху межкултурно общуване.
- Законодателни промени, даващи възможност за приоритетно изкупуване от държавата (общините) на изоставени къщи в пустеещи населени места (празни села) и предоставяне под символичен наем на мигранти;
- Законодателни промени, даващи възможност за оземляване на мигранти с пустеещи земи при условие за обработка и собствен поминък.
- Законодателни промени, даващи възможност за осигуряване на преференциални кредити за страяне със ситуацията и стартиране на собствен поминък.

От Министерския съвет:

- Целенасочени усилия на органите на реда за опазване на границите от незаконно преминаване и в същото време – свободен достъп на преминаващите през законните контролно-пропускателни пунктове;
- Нарочни дейности на органите на реда за предотвратяване на сблъсъци, ксетофобски прояви и увеличаване на битовата престъпност.
- Създаване на специализиран Информационен център към Държавната агенция за бежанците за по-пълно, обективно и всеобхватно информиране на българските граждани за мигрантите и техните проблеми.
- Разработване и реализиране на правителствен план за целенасочени публични политики за интеграция на мигрантите в обществото на новите им места на живеене.
- Осигуряване на реален достъп до социални услуги, здравеопазване, образование и пазар на труда на мигрантите.
- Образователни програми за мигранти за приобщаване към правилата и нормите на поведение в България и другите европейски страни и за формиране на нагласи за сътрудничество сред българските граждани.

В Местната власт:



- Общинските съвети да осигурят публични обсъждания, модерирани от специалисти, за търсене на общи интереси и решения и за предотвратяване на сблъсъци и конфликти между български граждани и мигранти.
- Общинските съвети, по предложение на кметовете на общини и на кметове на населени места, да планират възможностите за възраждане на пустеещи земи и на изоставени населени места и да оценят ресурсите за реализацията на такива проекти, както и евентуалните бъдещи ползи.

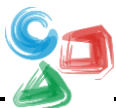
3. Анализ на реалните възможности за действие:

Силни страни на Вариант А (на всички нива на реализиране на политика):

- ✚ Запазва сигурността във взаимоотношенията между всички субекти на правене на политика.
- ✚ Осигурява спокойствие на статуквото.
- ✚ Изисква по-малко ресурси за реализацията му – и финансови, и кадрови, и на умствен труд и разработване на цели, идеи и дейности.

Силни страни на Вариант Б (на всички нива на реализиране на политика):

- ✓ Дава възможност да се гарантира спокойствието и преодоляване на страха сред европейските граждани.
- ✓ Създава реални предпоставки за прекратяване на военните конфликти в обозримо кратки срокове (2-3 години) и за начало на възраждане на разрушените страни и демократични взаимоотношения.
- ✓ Предполага спирането на потока от мигранти в обозримо бъдеще и успокояване на дейностите на правителствата и преминаването им към традиционни отговорности.
- ✓ Осигурява запазването на общоевропейската идея и на Европейския съюз като основен фактор в международните отношения и международното развитие.
- ✓ Дава възможност за продължаване на подобряване на качеството на живот на европейските граждани след преодоляване на кризата (8-10 години).



- ✓ Създава условия за интегриране в социума на напусналите родните си страни граждани.

Слаби страни на Вариант А (на всички нива на реализиране на политика):

- ✚ Не дава близка перспектива за скорошно разрешаване на кризата и на военните конфликти. Военните действия, водени поотделно и конкурентно (съобразно собствените интереси) от „Великите сили“ могат да продължат още години наред.
- ✚ Продължава да поставя на карта бъдещето на Европейския съюз, на Шенгенското споразумение, на общия европейски пазар и на общата европейска валута.
- ✚ Създава и разраства негативни отношения и нагласи за противопоставяне и конфликт у европейските граждани спрямо мигрантите. Предполага избухването на нови конфликти, които могат да доведат до ескалация на кризата.

Слаби страни на Вариант Б (на всички нива на реализиране на политика):

- ✓ Изисква отказ от дълго време отстоявани позиции на различните страни в кризата и търсене само на общите интереси.
- ✓ Нарушава материалните интереси на големи търговски и производствени корпорации (най-вече в оръжейния и петролния бизнес).
- ✓ Изисква акумулирането на нови нетрадиционни идеи за конкретни действие, както и харченето на допълнителни финансови ресурси.
- ✓ Изисква нова отговорност на медиите, което е трудно усилие.
- ✓ Нарушава спокойствието и зависимостите в геополитически план и най-вече в рамките на Северноатлантическия договор.

Възможности, подпомагащи реализацията на Вариант А (на всички нива на реализиране на политика):

- ✚ Ще се хареса на големите корпорации от оръжейния и петролния бизнес.
- ✚ Създава самочувствието на политическите субекти на статуквото, че са на правилния път.



- ✚ Създава ниши за лесно налагане на авторитарни и диктаторски режими в Източна Европа, Западна Азия и Северна Африка.
- ✚ Дава възможност за бързи и лесни незаконни печалби от трафиканти и други нарушители на законите.

Възможности, подпомагащи реализацията на Вариант Б (на всички нива на реализиране на политика):

- ✓ Общочовешкото усещане от необходимост за промени и спешни действия за справянето с кризата.
- ✓ Липсата (засега) на други реалистични и работещи идеи за справяне с кризата без да има допълнителни ескалация на конфликтите.
- ✓ Осъзнаването от все повече европейски страни, че е необходима промяна на подхода.

Заплахи за реализацията на Вариант А (на всички нива на реализиране на политика):

- ✚ Допълнителна ескалация на конфликтите.
- ✚ Лавинообразно увеличаване на мигрантския поток и задалбочаване на проблемите в граничните държави.

Заплахи за реализацията на Вариант Б (на всички нива на реализиране на политика):

- ✓ Остра негативна реакция от противниците на Европейския съюз.
- ✓ Противопоставяне от страна на САЩ, Великобритания и Руската федерация.
- ✓ Нежелание от страна на факторите в Евросъюза да нарушат евроатлантическото си спокойствие и послушание.
- ✓ Нежелание от страна на националните правителства за отделяне на допълнителни ресурси и усилия за справяне с кризата.
- ✓ Насаждане на траен негативизъм и нежелание на европейските граждани по никакъв повод да си сътрудничат с мигрантите.



И. Препоръка за избор на вариант

Приемането на **Вариант Б** (на всички нива на реализиране на политика) може да осигури поетапно преодоляване на кризата с полагане на успоредни усилия в рамките на близките 8 – 10 години.

Това е най-оптимистичният вариант, който можем да разработим и за който можем да говорим днес.

Септември 2016 г.
София

**Екип „Анализи и тинк-танк дейности”
на Института за социална интеграция**

